

Úvod k Dekalogu - představení Božího jména (Ex 20, 1 -2), Huslenky 21.7. 2013

I. Desatero? Příkázání?

Zákonu, který obdržel Mojžíš na hoře Sinaj, říkáme nejčastěji **Desatero Božích příkázání**, ačkoliv to vlastně není úplně přesné.

Jednak už to, že říkáme **Desatero** - i když v celém jeho textu (Ex 20, 1 -17) napočítáme příkazů dvanáct. A ani v tom, jak je rozdělit do deseti příkázání se křesťanské církve neshodnou. Katolíci a ortodoxní luteráni tradičně dělí text Desatera jinak, než jsme zvyklí my. A hlavně - říkáme **příkázání!** Ačkoliv v originálním hebrejském textu slovo *příkázání* nenalezneme. V hebrejské Bibli je napsáno, že Bůh vyhlásil **tato slova**. Ale ani v českém překladu nejsou za jednotlivými Božími slovy vykřičníky, ale tečky. Minimálně to tedy nejsou klasické příkazy...

II. Boží představení ...

Jak jsme totiž slyšeli i dnes, v textu před kázáním, Bůh na prvním místě nic nepřikazuje, ale když přijde, nejprve se představí. Jedná vlastně jako kterýkoliv slušný člověk, který přijde někam, kde ho možná všichni neznají...

Možná si ale říkáte, že toto přece není zrovna tento případ! Bůh přece nepřichází někam, kde ho neznají ... Ale na Sinaji dává Desatero Mojžíši a celému Božímu lidu. Ti přece Pána Boha musí dobře znát!

Jenže ten Mojžíš, když se mu Bůh představil poprvé (Ex 3), byl z toho pěkně vedle a vypadal, jako by o Pánu Bohu v životě neslyšel ... A podobně Boží lid Staré i Nové Smlouvy se při svém putování dost často choval, jako by s Bohem neměli nic společného. A i my se leckdy chováme tak, jako bychom Boží jméno neznali a nenesli ...

Aby tedy Pán Bůh zabránil případnému trapasu, kdyby se snad ukázalo, že ti, co ho mají dobře znát, ho ve skutečnosti vůbec neznají, nejprve se znova představuje:

JÁ JSEM HOSPODIN, TVŮJ BŮH, JÁ JSEM TĚ VYVEDL Z EGYPTSKÉ ZEMĚ, Z DOMU OTROCTVÍ.

To je Boží jméno. Poněkud zvláštní. Na občanský průkaz poněkud zdoluhavé. Vlastně ani nevíme, co z toho je jméno, co příjmení, co titul a co rodinná historie....

Na druhou stranu: my se přece někdy představujeme zrovna tak, zvlášť když přijdeme někam, kde si nejsme jistí, jestli nás tam znají ... Při takovém představení svého jména obvykle říkáme něco jako: *Já jsem Jiří Palán, farář v Huslenkách, kázal jsem tuhle v Rožnově ve skanzenu ...*

III. Jméno svobody

Pán Bůh říká svým jménem nejprve: **JÁ JSEM**. Obvykle, když se nám někdo představuje, tak zrovna toto nepovažujeme za příliš důležité. Když s námi někdo hovoří tváří v tvář, tak prostě předpokládáme, že existuje...

Ale o Bohu můžeme v tomto ohledu pochybovat. Buď celý život, nebo spíš v jistých chvílích a okamžicích života.

Proto se nám Bůh znova a znova trpělivě představuje a začíná právě tím: **Já jsem.**

Vědět, že Bůh existuje, je nezbytný a nutný základ. První krok na cestě s ním. Víra to ovšem ještě není. O druhém člověku, například o svém sousedovi, také přece nepochybujeme, že je. Ale to neznamená, že mu nutně ve všem důvěřujeme... Důvěra vzniká až na základě zkušeností a vztahu ...

Proto Pán Bůh pokračuje dál a rozvádí, *kterým je*:

Já jsem HOSPODIN.

Když jsem (zamlada) v prostředí velké a všestranně živé mládeže v Novém Městě na Moravě přišel k víře, velice se mi to Boží jméno **Hospodin** líbilo. Připomínalo mně totiž **hospody**.

A ještě víc potěšen jsem byl, když jsem si v knize faráře Sváti Karáska přečetl, že on to vidí stejně: *Vždyť přece v hospodě i Hospodinu jde o tu samou věc: o to být tam společně s druhými a radovat se s nimi ...* A obojí - láska k Hospodinu i láska k hospodě se někdy může snadno zvrhnout, jak už to ostatně u dobrých a vážných věcí bývá ...

Smysl tedy to přirovnání má. Ale jazykově to asi správné není. Jméno Hospodin je v češtině odvozeno od staroslovanského *Gaspadin*, což znamená spíše něco jako **hospodář (gazda)**. Zkrátka ten, kdo má rozhodující slovo, kdo může i svým služebníkům i svým dětem vydávat příkazy, aby jeho hospodářství fungovalo, jak má....

Možná si nyní říkáte – jak to tedy je? Jsou Desaterem přikázání míněny spíš dobré rady a doporučení, anebo jsou to skutečně hospodářova nařízení?

Jistě, že Pán Bůh přikazovat může. Ale jeho rozkazy mají smysl jen pro toho, kdo jej za svého Hospodáře a Pána přijal. Pro toho, kdo přijímá i to, že jméno Hospodin dále pokračuje jako: **TVŮJ BŮH**.

Biblický Bůh není nikdy Bohem jen sám pro sebe. Bohem stojícím na špici vesmíru, nade vším a nad každým. Ale je Bohem, který chce mít s lidmi i každým člověkem konkrétní vztah. Proto se Bůh člověku znova představuje a říká: *Já jsme Tvůj Bůh, já jsem pro tebe učinil podivuhodné věci ...*

JÁ JSEM TĚ VYVEDL Z GYPTSKÉ ZEMĚ, Z DOMU OTROCTVÍ.

Dřív než začne mluvit dál, dřív než vyřkne jakékoliv přikázání, Bůh nejprve připomíná: já přece už pro vás mnoho dobrého udělal a můžete mi tedy věřit i v tom, co vám chci říct dál ...

IV. Mapa na cestě k záchraně

Toto představení Božího jména má samozřejmě význam především pro Izrael. Týká se totiž konkrétní dějinné události, kdy Bůh vyvedl svůj lid z egyptského otroctví. Z poroby, ve které Izraelci neměli uprostřed otrockého lopocením ani jediný den, kdy by mohli odpočinout od své dřiny, ani jediný den, ve kterém by se mohli sejít, společně se radovat a chválit laskavého Pána.

Toto Boží jméno je tak zároveň oslavou Boha, který na Izrael nezapomněl a vysvobodil ho. Avšak stejný význam má Boží jméno i pro nás - protože Bůh ve svém představení neustal, a pokračoval a pokračuje v něm. V Ježíši Kristu vysvobozuje i nás. Z každého otroctví, které nám tu hrozí.

V této souvislosti je zřejmé, že to čemu říkáme v tradici Desatero Božích přikázání, jsou ve skutečnosti slova živého Boha. Toho Boha, který na svůj lid nezapomíná, neustále k němu mluví a nakonec mu dává i dobré rady na cestě k záchraně.

Český teolog Jan Milíč Lochman proto nazývá Desatero *směrovkami na cestě ke svobodě*. Jasnými ukazateli, které Izrael obdržel na své cestě pouští do země zaslíbené, ale které jsou platné dodnes. Desatero si tedy můžeme představit i jako *mapu na cestu životem*.

Přítom je zřejmé, že mapa turistu ve svobodě nějak neomezuje. Nemusíme si tu mapu na cestu životem vzít. Jistě lze kráčet i hlozím a trním, hledat nové cesty, anebo si myslet, že zrovna já naleznou tu pravou zkratku, kterou životem projdu jako rajskou zahradou.

Ale je také možné zůstat raději při zemi. Tolik si nevěřit, zato více důvěřovat Hospodinu - dárce dobrých rad. A tu mapu vzít a vyrazit po již dobře vyznačené cestě.

Po cestě, na kterou před námi vyrazilo již mnoho poutníků - svědků, svatých i obyčejných hříšníků, jako jsme my sami. Po cestě, která vede – *do země oplývající mlékem a medem* - až ke stolům, kde je jenom radost na věky. Amen